

**Uchwała nr 300/XXXI/2018
Rady Powiatu w Płocku
z dnia 31 stycznia 2018r.**

w sprawie uchwalenia „Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018 – 2020”

Na podstawie art. 4 pkt 1 ust. 3a, art. 12 pkt. 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1868), w związku z art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017r., poz. 697 z późn. zm.) Rada Powiatu w Płocku uchwala co następuje:

§1

Uchwala się „Powiatowy Program Rozwoju Pieczy zastępczej na lata 2018 – 2020”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.

§3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2018r.

**Przewodniczący Rady
/-/ Lech Dąbrowski**

Uzasadnienie

do Uchwały Nr 300/XXXI/2018

Rady Powiatu w Płocku z dnia 31 stycznia 2018r.

w sprawie uchwalenia „Powiatowego Programu

Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018 – 2020”.

UZASADNIENIE

Do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Uchwałą nr 38/IV2015 Rady Powiatu w Płocku z dnia 25 marca 2015r. przyjęty został do realizacji „Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015-2017”, którego okres obowiązywania upływa z dniem 31.12.2017r., wobec tego zachodzi konieczność przyjęcia nowego dokumentu na kolejny 3 letni okres programowania.

W oparciu o dokonaną ocenę upływającego okresu programowania w zakresie pieczy zastępczej oraz diagnozę zagrożeń środowisk rodzin biologicznych, zostały wytyczone cele i zadania w programie, które mają służyć wzmocnieniu dotychczasowych działań związanych z zapewnieniem przez Powiat pieczy zastępczej dla dzieci z rodzin, którym ograniczono władzę rodzicielską.

Mając powyższe na względzie podjęcie uchwały jest uzasadnione.

Przewodniczący Rady
/-/ Lech Dąbrowski

Załącznik do Uchwały Nr 300/XXXI/2018

Rady Powiatu w Płocku

z dnia 31 stycznia 2018r.

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA LATA 2018 - 2020

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku

2018 rok

Spis treści

Wstęp	3
I. Piecza zastępcza w powiecie plockim	7
II. Diagnoza	10
III. Usamodzielnienie wychowanków pieczy zastępczej.....	22
IV. Charakterystyka instytucjonalnej pieczy zastępczej w powiecie plockim (2015 – 2020)	26
V. Analiza SWOT – mocne i słabe strony systemu pieczy zastępczej w powiecie plockim	28
VI. Cele i zadania Programu	30
VII. Limit rodzin zastępczych zawodowych	36
VIII. Finansowanie Programu	37
IX. Realizatorzy i Beneficjenci Programu	38
X. Monitoring i ewaluacja	39
XI. Analiza i wnioski	40
Spis tabel i wykresów	42

WSTĘP

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowanych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Rodzinie biologicznej przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wójt zapewnia wsparcie, które jest prowadzone w formie pracy z rodziną oraz pomocy w opiece i wychowaniu dziecka. W przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania przez rodziców dziecko umieszcza się w pieczy zastępczej.

Pieczę zastępczą organizuje powiat. Piecza zastępcza organizowana jest w formie rodzinnej i instytucjonalnej. Dziecko trafia do jednej z form pieczy zastępczej, jeżeli istnieje szansa na jego powrót do rodziny biologicznej. Jeżeli okaże się, że nie ma szans na powrót do rodziny naturalnej i zapadnie decyzja sądu o pozbawieniu władzy rodzicielskiej, dziecko zostaje zgłoszone do procedury adopcyjnej. Takie rozwiązanie daje największe szanse na prawidłowy i stabilny rozwój dziecka.

W myśl art. 72 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej: „*Dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych*”. Ograniczenie lub pozbawienie praw rodzicielskich może nastąpić tylko na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu. Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka, a organy władzy publicznej mają obowiązek ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.

Dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych. Ponadto Konwencja o Prawach Dziecka podkreśla, iż dziecko pozbawione czasowo lub na stałe swego środowiska rodzinnego lub gdy ze względu na swoje dobro nie może pozostawać w tym środowisku, będzie miało prawo do specjalnej ochrony i pomocy ze strony państwa, natomiast państwo zgodnie ze swym prawem wewnętrznym zapewnia takiemu dziecku opiekę zastępczą. Tego rodzaju opieka może obejmować, między innymi: umieszczenie w rodzinie zastępczej, adopcję lub – w przypadku, gdy jest to niezbędne - umieszczenie w odpowiedniej instytucji powołanej do opieki nad dziećmi. Przepisy te podkreślają rangę i znaczenie praw dziecka, w tym prawo do pieczy zastępczej.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017r., poz. 697 z późn. zm.) w sposób kompleksowy reguluje zagadnienia pomocy rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, oraz określa konsekwencje bezskuteczności udzielanej pomocy poprzez umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej.

Art. 180 pkt.1 przedmiotowej ustawy wskazuje na obowiązek opracowania przez powiat trzyletniego programu rozwoju pieczy zastępczej. Powiat Płocki Uchwałą Rady Powiatu Płockiego Nr 38/IV/2015 z dnia z dnia 25 marca 2015r., przyjął Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015 – 2017, który realizowany był przez Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku.

W związku z upływającym okresem obowiązywania Programu opracowano nowy dokument, który na bazie dotychczasowych doświadczeń uwzględnia m.in. organizowanie opieki i wychowania w rodzinnych i instytucjonalnych formach pieczy zastępczej, przyznawanie świadczeń obligatoryjnych i fakultatywnych przewidzianych ustawą.

Podstawowe założenia programowe wpisują się i są rozwinięciem referencji zawartych w Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2019, która zakłada rozwój sieci rodzin zastępczych w powiecie płockim.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018 – 2020 powstał w celu zapewnienia każdemu dziecku całkowicie lub częściowo pozbawionemu opieki rodziców, stabilnego i trwałego rodzinnego środowiska wychowawczego. Realizacja założeń programu doprowadzi do stworzenia sprzyjających warunków dla rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczej oraz ograniczy liczbę umieszczania dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych dzięki standaryzacji instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 76 ust. 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności:

- prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej;
- organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;

- zapewnienie badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka;
- organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
- zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby;
- zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych;
- organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy;
- współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi;
- prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
- zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;
- prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczą;
- przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy, o której mowa w art. 42 ust. 7, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;

- zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego;
- zapewnianie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji;
- przedstawianie staroście i radzie powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy;
- zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
- organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku.

I. PIECZA ZASTĘPCZA W POWIECIE PŁOCKIM

W przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania dzieci przez rodziców biologicznych organizowana jest piecza zastępcza. Główną ideą pieczy zastępczej jest czasowe zapewnienie opieki i wychowania dzieciom, których rodzicom ograniczono prawo do wykonywania władzy rodzicielskiej lub pozbawiono ich tego prawa na mocy postanowienia sądu.

Umieszczenie dziecka poza rodziną naturalną powinno stanowić środek ostateczny stosowany, gdy dobro dziecka jest zagrożone.

Dziecko umieszcza się w pieczy zastępczej do czasu zaistnienia warunków umożliwiających jego powrót do rodziny albo do czasu umieszczenia go w rodzinie adopcyjnej. Jednakże dla dobra dziecka możliwe jest pozostawienie go w długoterminowym rodzinnym środowisku zastępczym.

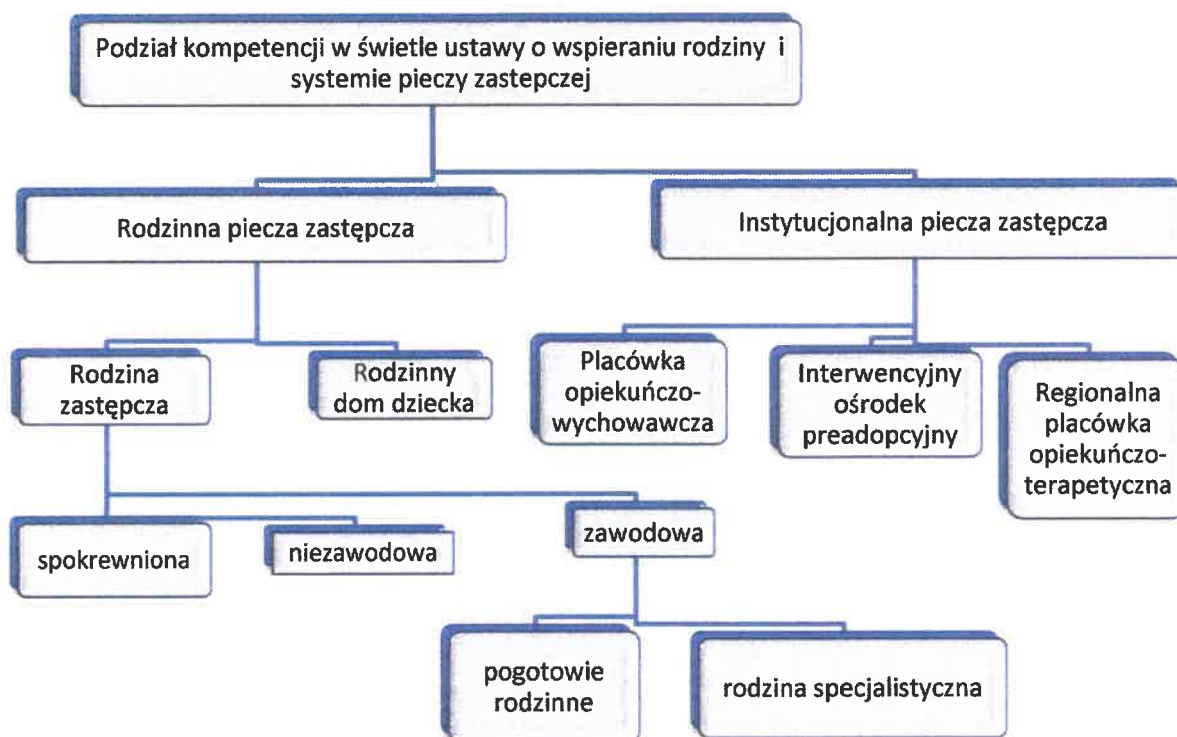
Jednym z zadań pieczy zastępczej jest przygotowanie dziecka do godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki, nawiązywania i podtrzymywania bliskich i społecznie akceptowalnych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków przeżytych doświadczeń.

Konieczne zatem jest udzielanie dzieciom i rodzinom zastępczym profesjonalnego wsparcia w dążeniu do wychodzenia z kryzysu w jakim znalazło się dziecko, przy jednoczesnej wzmożonej pracy z rodziną biologiczną w celu umożliwienia dzieciom powrotu do środowisk rodzinnych po zażegnaniu kryzysu.

Dzieciom które doświadczyły traumy w wyniku zaniedbań rodzinnych zapewniana jest opieka terapeutyczna oraz wsparcie psychologiczne, pedagogiczne i terapeutyczne. We wszystkich 3 latach obowiązywania Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015-2017 oraz dzięki Programom Aktywności Lokalnej na Rzecz Rodzin Zastępczych udzielono wszechstronnego wsparcia. Opieką objęto 30 wychowanków przebywających w pieczy zastępczej lub opuszczających pieczę zastępczą w wieku 15- 25 lat, było to możliwe dzięki pozyskanym środkom finansowym w ramach projektu pn. „Aktywizacja społeczno – zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w powiecie płockim” ze środków Europejskich Funduszy Społecznych.

Poniższy wykres przedstawia strukturę rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, wynikającą z przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Wykres 1 Podział kompetencji w świetle ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Powiat płocki położony jest w środkowej części województwa mazowieckiego. W skład powiatu wchodzi 15 gmin, z których 12 to gminy wiejskie (Bielsk, Bodzanów, Brudzeń Duży, Bulkowo, Łąck, Mała Wieś, Nowy Duninów, Radzanowo, Stara Biała, Staroźreby, Słubice, Słupno) i 3 miejsko- gminne (Drobin, Gabin i Wyszogród).

Powiat liczy przeszło 109 tys. mieszkańców (dane GUS za rok 2016), a jego granice administracyjne wynoszą blisko 1.800 km².

Po 1 stycznia 2012 roku funkcjonuje w Polsce nowy system opieki i wsparcia rodzin oraz pieczy zastępczej, zgodnie z którym organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej stała się wyznaczona przez starostę jednostka organizacyjna powiatu lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania.

Na system pieczy zastępczej w powiecie płockim składają się:

- 1) Zarząd Powiatu w Płocku- sprawuje funkcje kontrolne i organizacyjne;
- 2) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku- pełni funkcję organizatora rodzinnej pieczy zastępczej;

- 3) Placówka Opiekuńczo- Wychowawcza w Wyszogrodzie- jest placówką opiekuńczo-wychowawczą typu socjalizacyjnego;
- 4) Placówka Opiekuńczo- Wychowawcza typu rodzinnego Nr 1 w Nowym Bronowie- jest placówką opiekuńczo- wychowawczą typu rodzinnego;
- 5) Rodzinne domy dziecka i rodziny zastępcze- na terenie powiatu plockiego rodziny zastępcze dzielą się na: zawodowe, niezawodowe oraz spokrewnione.

Funkcje organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie plockim realizuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku na podstawie Zarządzenia Starosty Plockiego Nr 91/2011 z dnia 05 grudnia 2011r. w sprawie wyznaczenia organizatora pieczy zastępczej.

Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka zostały objęte opieką koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, wyznaczonych przez organizatora pieczy zastępczej. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, jako bezpośrednie wsparcie rodzin zastępczych są jednym z kluczowych elementów organizowanego w powiatach systemu pieczy zastępczej, zapewniającego czasową opiekę i wychowanie dzieciom w przypadkach braku możliwości sprawowania opieki przez rodziców. Oprócz pomocy i wskazówek mają zapewnić rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka poczucie bezpieczeństwa i nieosamotnienia w rozwiązywaniu trudnych spraw związanych z opieką i wychowaniem dzieci.

Poniżej przedstawiona diagnoza przedstawia dane dotyczące funkcjonowania pieczy zastępczej na terenie powiatu plockiego w latach 2015-2017.

II. DIAGNOZA

Tabela 1 Liczba dzieci umieszczonych w opiece zastępczej w latach 2015 -2017

Lata	Liczba dzieci umieszczonych w opiece zastępczej		
	Ogółem	Rodziny zastępcze	Placówki opiekuńczo- wychowawcze
2015	28	25	3
2016	27	24	3
Stan na 30.11.2017	30	16	14
Ogółem	85	65	20

Źródło: opracowanie własne PCPR w Płocku

Przedstawione dane wskazują na stały poziom konieczności organizowania opieki dla dzieci pozbawionych opieki rodziców. Należy zauważyć, iż pozytywnym zjawiskiem jest większa liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych niż placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Jednak potrzeby w zakresie miejsc są duże, natomiast chętnych do objęcia funkcji rodziny zastępczej jest mało. Duży wzrost umieszczeń obserwujemy w 2017r. dotyczy to liczby dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo- wychowawczych (14 dzieci).

Poniżej zamieszczony jest schemat obrazujący liczbę dzieci umieszczonych w poszczególnych typach rodzin zastępczych oraz liczbę rodzin zastępczych w powiecie płockim w latach 2015-2017. Ponadto w Programie została przedstawiona szczegółowa diagnoza społeczna dot. zagadnień opieki nad dzieckiem i rodziną.

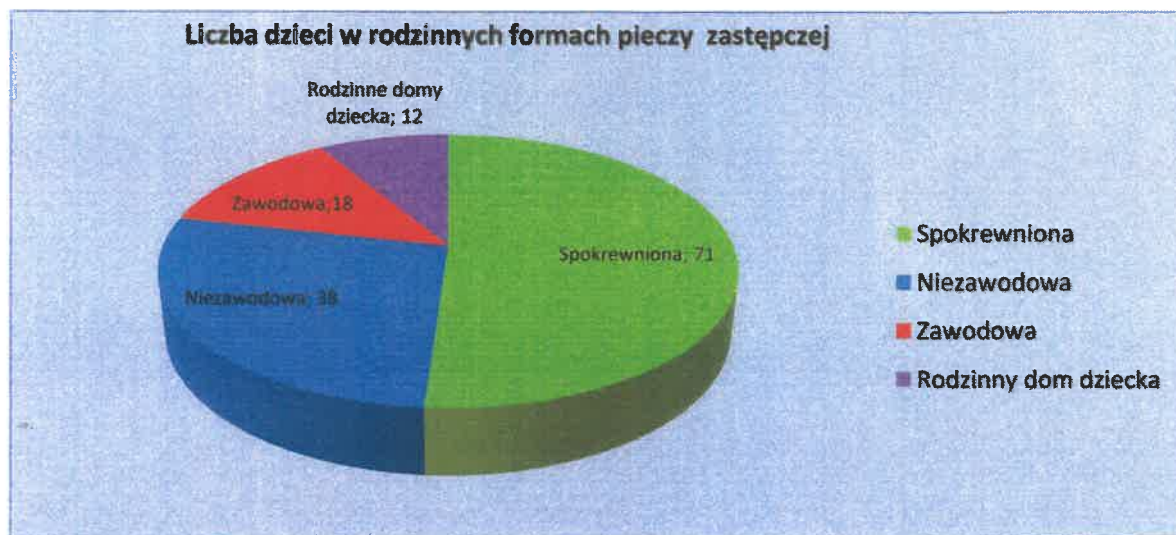
Dane zobrazowane na poniższym wykresie wskazują, że w latach 2015-2017 zdecydowaną większość rodzin zastępczych stanowią rodziny spokrewnione z dziećmi. Analiza danych wskazuje, że liczba rodzin i dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych utrzymuje się na podobnym poziomie.

Tabela 2 Liczba dzieci z powiatu płockiego w rodzinnych formach pieczy zastępczej na terenie powiatu płockiego w latach 2015 -2017

L.p.	Typ rodzinnej pieczy zastępczej	2015	2016	30.06.2017
1.	Rodzina zastępcza spokrewniona	68	67	71
2.	Rodzina zastępcza niezawodowa	44	43	38
3.	Rodzina zastępcza zawodowa	24	20	18
4.	Rodzinny dom dziecka	11	15	12
Razem dzieci w rodzinnych formach pieczy zastępczej		147	145	139

Źródło: opracowanie własne PCPR w Płocku

Wykres 2 Dzieci umieszczone w rodzinnych formach pieczy zastępczej w powiecie plockim stan na 30.06.2017r.

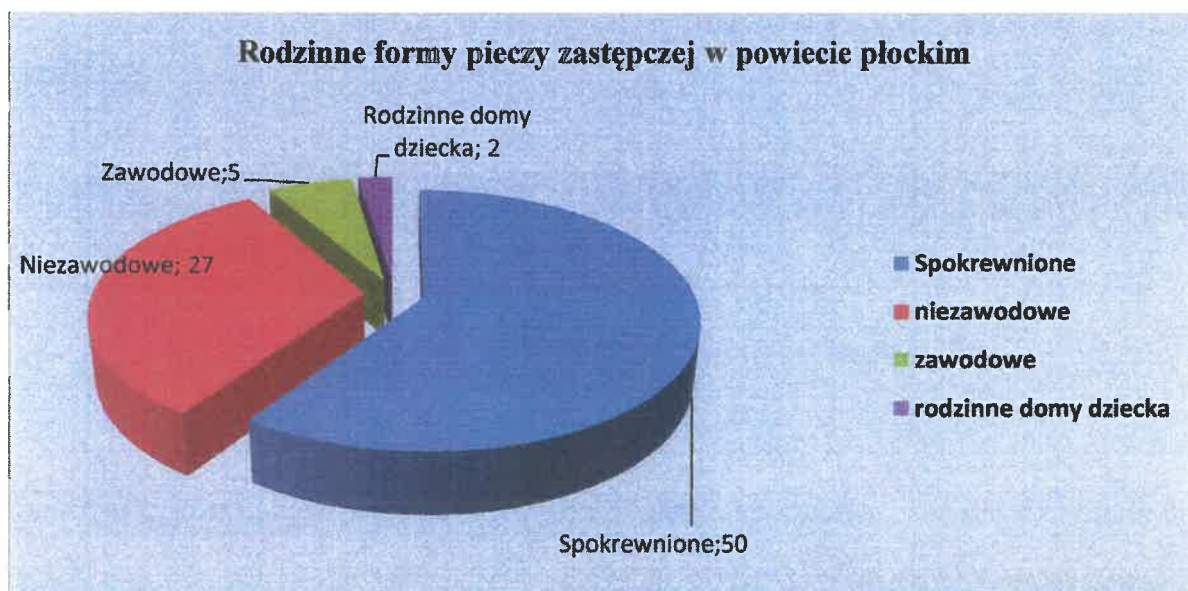
Źródło: opracowanie własne PCPR w Płocku

Tabela 3 Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej z powiatu plockiego w latach 2015 -2017

L.p.	Formy rodzinnej pieczy zastępczej	2015	2016	30.06.2017
1.	Rodzina zastępcza spokrewniona	49	46	50
2.	Rodzina zastępcza niezawodowa	30	28	27
3.	Rodzina zastępcza zawodowa	6	5	5
4.	Rodzinny dom dziecka	2	2	2
Razem dzieci w rodzinach formach pieczy zastępczej		87	81	84

Źródło: opracowanie własne PCPR w Płocku

Wykres 3 Rodzinne formy pieczy zastępczej w powiecie plockim, stan na 30.06.2017r.

Źródło: opracowanie własne PCPR w Płocku

Liczba rodzin niezawodowych w powiecie plockim w latach 2015 – 2017 nie uległa istotnym zmianom. Natomiast zmalała liczba dzieci, które wymagały umieszczenia w zastępczych formach opieki.

Największą grupę rodzin stanowią rodziny spokrewnione z dzieckiem. Liczba rodzin zastępczych - była liczbą zmienną bowiem wychowankowie rodzin zastępczych w trakcie trwania roku kończyli 18 rok życia i rozpoczynali tym samym proces usamodzielnienia.

Niektóre rodziny zastępcze zostały rozwiązane, a inne z kolei postanowieniem sądu zostały ustanowione. Obecnie na terenie powiatu funkcjonuje 5 zawodowych rodzin zastępczych i 2 rodzinny dom dziecka –pierwszy powstał w wyniku przekształcenia z zawodowej rodziny zastępczej, drugi zaś z zawodowej niespokrewnionej z dzieckiem wielodzietnej rodziny zastępczej).

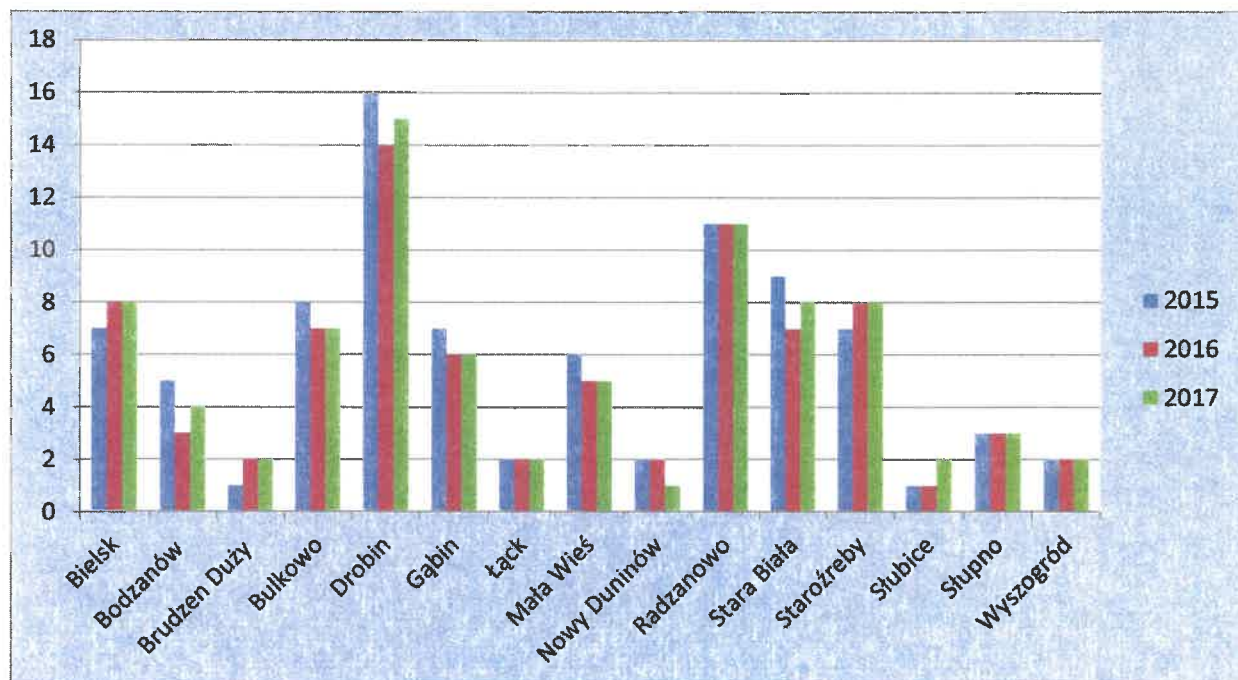
Potrzeba tworzenia zawodowych rodzin zastępczych wynika z konieczności natychmiastowego umieszczania dzieci w związku z postanowieniami Sądu.

Tabela 4 Wykaz rodzinnych form pieczy zastępczej i dzieci przebywających w tych formach w poszczególnych gminach powiatu plockiego

L.p.	Gmina	2015		2016		30.06.2017	
		Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci
1.	Bielsk	7	11	8	14	8	14
2.	Bodzanów	5	8	3	6	4	7
3.	Brudzeń Duży	1	2	2	3	2	3
4.	Bulkowo	8	11	7	10	7	9
5.	Drobin	16	21	14	19	15	20
6.	Gąbin	7	10	6	9	6	10
7.	Łąck	2	8	2	8	2	8
8.	Mała Wieś	6	9	5	8	5	8
9.	Nowy Duninów	2	5	2	5	1	2
10.	Radzanowo	11	21	11	22	11	20
11.	Stara Biała	9	19	7	19	8	18
12.	Staroźreby	7	11	8	11	8	10
13.	Słubice	1	1	1	1	2	2
14.	Słupno	3	8	3	7	3	5
15.	Wyszogród	2	2	2	3	2	3
	Ogółem	87	147	81	145	84	139

Źródło: opracowanie własne PCPR w Płocku

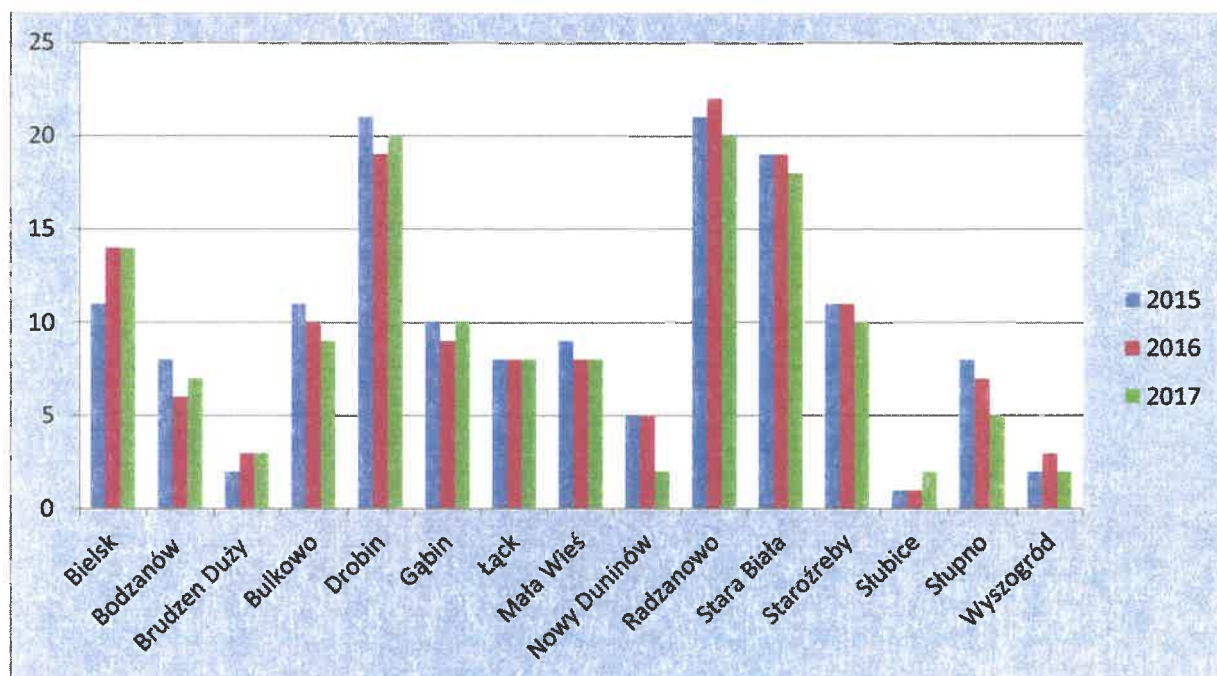
Wykres 4 Wykaz rodzinnych form pieczy zastępczej w poszczególnych gminach powiatu plockiego w latach 2015 - 2017

Źródło: opracowanie własne PCPR w Płocku

Najwięcej rodzin zastępczych zamieszkuje w gminach: Drobin – 15, Radzanowo – 11, Bielsk – 8, Stara Biała – 8, Staroźreby – 8. Najmniej rodzin zastępczych funkcjonuje w gminie: Nowy Duninów -1

Wykres 5 Wykaz dzieci umieszczonych w rodzinnych formach pieczy zastępczej w poszczególnych gminach powiatu plockiego w latach 2015 - 2017

Źródło: opracowanie własne PCPR w Płocku

Najwięcej dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych zamieszkuje gminy: Radzanowo – 20 dzieci, Drobin – 20 dzieci, Stara Biała – 18 dzieci. Najmniejsza liczba dzieci w rodzinach zastępczych zamieszkuje na terenie gminy: Nowy Duninów - 2 dzieci i Słubice - 2 dzieci.

Tabela 5 Sytuacja rodzinna dzieci umieszczonych w rodzinnych formach pieczy zastępczej w latach 2015 - 2017

Sytuacja rodzinna dzieci	Liczba dzieci		
	2015	2016	30.06.2017
Sieroty społeczne	114	112	106
Półsieroty	27	27	26
Sieroty naturalne	6	6	7
Ogółem	147	145	139

Źródło: opracowanie własne PCPR w Płocku

Jak obrazuje powyższa tabela wśród dzieci umieszczonych w zastępczych formach opieki sieroty społeczne stanowią największą grupę dzieci.

Sieroctwo społeczne wiąże się z trwałym lub przejściowym stanem pozbawienia dzieci możliwości wychowania we własnej rodzinie, ze względu na brak odpowiednich warunków opiekuńczo- wychowawczych, do których najczęściej należą: alkoholizm, bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych, brak zainteresowania dzieckiem, porzucenie i choroby.

Tabela 6 Przyczyny umieszczania dzieci w rodzinnych formach pieczy zastępczej stan na 30.06.2017r.

Lp.	Gmina	Liczba dzieci przebywających w rodzinnych formach pieczy zastępczej	Przyczyny prawne umieszczenia dzieci w rodzinnych formach pieczy zastępczej		
			Ograniczenie władzy rodzicielskiej	Pozbawienie władzy rodzicielskiej	Opieka prawna
1.	Bielsk	14	8	6	0
2.	Bodzanów	7	1	4	2
3.	Brudzeń Duży	3	2	1	0
4.	Bulkowo	9	8	0	1
5.	Drobin	20	13	3	4
6.	Gąbin	10	7	3	0
7.	Łąck	8	5	1	2
8.	Mała Wieś	8	3	3	2
9.	Nowy Duninów	2	2	0	0
10.	Radzanowo	21	6	14	1
11.	Stara Biała	17	10	6	1
12.	Staroźreby	10	6	3	1
13.	Słubice	2	0	2	0
14.	Słupno	5	0	5	0
15.	Wyszogród	3	3	0	0
Ogółem		139	74	51	14

Źródło: opracowanie własne PCPR w Płocku

Jak wynika z powyższej tabeli i przeprowadzonej analizy w rodzinach zastępczych umieszczonych było 139 dzieci.

Sąd ograniczył władzę rodzicielską w stosunku do 74 dzieci, ustanowił opiekę prawną dla 14 dzieci, a w przypadku 51 dzieci pozbawił władzy rodzicielskiej. W przypadku małych dzieci zwiększa to ich szanse na adopcję.

Tabela 7 Rodzinne formy pieczy zastępczej wg rodzaju i stopnia pokrewieństwa stan na 30.06.2017r.

Lp.	Gmina	Liczba rodzin	Rodziny spokrewnione z dzieckiem		Rodziny niezawodowe		Rodziny zawodowe/rodzinne domy dziecka
			Ogółem	Dziadkowię	Rodzeństwo	Wujostwo	Osoba obca
1.	Bielsk	8	5	1	2	0	0
2.	Bodzanów	4	0	1	3	0	0
3.	Brudzeń Duży	2	0	1	0	1	0
4.	Bulkowo	7	4	1	2	0	0
5.	Drobin	15	7	1	4	3	0
6.	Gąbin	6	4	1	0	0	1
7.	Łąck	2	1	0	0	0	1
8.	Mała Wieś	5	4	0	1	0	0
9.	Nowy Duninów	1	1	0	0	0	0
10.	Radzanowo	11	3	0	5	0	3
11.	Stara Biała	8	4	1	2	0	1
12.	Staroźreby	8	5	1	1	1	0
13.	Słubice	2	0	1	1	0	0
14.	Słupno	3	1	0	1	0	1
15.	Wyszogród	2	2	0	0	0	0
Ogółem		84	41	9	22	5	7

Źródło: opracowanie własne PCPR w Płocku

Rodziny spokrewnione stanowią największą grupę – jest ich 50. Sądy ustanawiające dla dziecka rodzinę zastępczą kierują się przede wszystkim dobrem dziecka, jego związkami emocjonalnymi z najbliższą rodziną. Nie w każdym przypadku są to decyzje słuszne biorąc pod uwagę wiek dziadków, stan zdrowia oraz możliwości wychowawczo- edukacyjne. Taka sytuacja powoduje, że Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie jest zmuszone zwiększać wsparcie dla takich rodzin.

Tabela 8 Rodzinne formy pieczy zastępczej, wg przedziału wiekowego opiekunów, stan na 30.06.2017r.

Rodzaj rodziny	Liczba rodzin	Wiek opiekunów			
		21 – 40 lat	41 – 60 lat	61 – 70 lat	71 lat i więcej
Rodziny spokrewnione	50	7	24	14	5
Rodziny niezawodowe	27	13	11	3	0
Rodziny zawodowe/ rodzinne domy dziecka	7	1	6	0	0
Ogółem	84	21	41	17	5

Źródło: opracowanie własne PCPR w Płocku

Jak pokazuje powyższa tabela na terenie powiatu funkcjonują rodziny zastępcze spokrewnione, niezawodowe, zawodowe i rodzinne domy dziecka. Funkcje rodziny zastępczej po uprzednim spełnieniu określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wymogów kwalifikacyjnych pełnić mogą osoby samotne, jak i małżeństwa.

Najbardziej liczną grupę rodzin zastępczych stanowią osoby w przedziale wiekowym 41 - 60 lat, ale są również osoby w wieku powyżej 71 roku życia.

Tabela 9 Aktywność zawodowa rodziców zastępczych, stan na 30.06.2017r.

Aktywność zawodowa	Rodziny ogółem	rodziny spokrewnione	rodziny niezawodowe	rodziny zawodowe/ rodzinne domy dziecka
Pracujący na stałe	40	15	18	7
Pracujący dorywczo	8	6	2	0
Renta / emerytura	29	26	3	0
Niepracujący	0	0	0	0
Rolnicy	7	3	4	0
Ogółem	84	50	27	7

Źródło: opracowanie własne PCPR w Płocku

Z powyższych danych wynika, że 40 osób pracuje w tym 8 dorywczo. Pozostałe osoby otrzymują rentę lub emeryturę.

W przypadku rodzin zastępczych najczęściej jeden małżonek pracuje, a drugi zajmuje się dzieckiem.

Tabela 10 Liczba dzieci z orzeczeniami o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności przebywający w rodzinnych formach pieczy zastępczej w latach 2015 - 2017

Rodzaj rodziny	Liczba dzieci	Lata		
		2015	2016	2017
Rodziny spokrewnione	15	5	5	5
Rodziny zawodowe	19	6	7	6
Rodziny niezawodowe	3	1	1	1
Ogółem	37	12	13	12

Źródło: opracowanie własne PCPR w Płocku

Powyższa tabela przedstawia liczbę dzieci z orzeczeniami o niepełnosprawności, rodziny tych dzieci otrzymują zwiększoną pomoc finansową na dziecko.

Tabela 11 Wiek dzieci umieszczonych w rodzinnych formach pieczy zastępczej w latach 2015 - 2017

Typ rodziny	Lata											
	2015				2016				30.06.2017			
	0-3	4-6	7-13	14-18 i więcej	0-3	4-6	7-13	14-18 i więcej	0-3	4-6	7-13	14-18 i więcej
Rodziny spokrewnione	5	5	26	32	6	5	29	27	3	7	30	31
Rodziny niezawodowe	4	5	17	18	2	5	17	19	0	4	16	18
Rodziny zawodowe	1	2	9	12	1	1	9	9	0	0	9	9
Rodzinne domy dziecka	0	1	6	4	3	1	7	4	2	0	6	4
	10	13	58	66	12	12	62	59	5	11	61	62
Razem dzieci	147				145				139			

Źródło: opracowanie własne PCPR w Płocku

Kolejną kategorią na jaką należy zwrócić uwagę jest wiek dzieci w rodzinach zastępczych. W przypadku rodzin zastępczych spokrewnionych dominującą grupą są dzieci w wieku szkolnym 14-18 lat.

Tabela 12 Rodzinne formy pieczy zastępczej wg liczby umieszczonych dzieci, stan na 30.06.2017r.

Typ rodziny	Liczba rodzin	Liczba umieszczonych dzieci				
		1 dziecko	2 dzieci	3 dzieci	4 dzieci	5 dzieci i więcej
Rodziny spokrewnione	50	32	16	1	1	0
Rodziny niezawodowe	27	19	6	1	0	1
Rodziny zawodowe	5	0	1	3	0	1
Rodzinne domy dziecka	2	0	0	0	0	2
OGÓŁEM	84	51	23	5	1	4

Źródło: opracowanie własne PCPR w Płocku

Jak wynika z Tabeli nr 12 większość rodzin zastępczych stanowią rodziny z jednym dzieckiem. Natomiast w rodzinach zawodowych przebywają głównie rodzeństwa.

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, oraz w związku z wprowadzonymi zmianami do ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku realizuje od 1 kwietnia 2016 r. zadanie finansowe w ramach dotacji z budżetu państwa, mające na celu przyznanie:

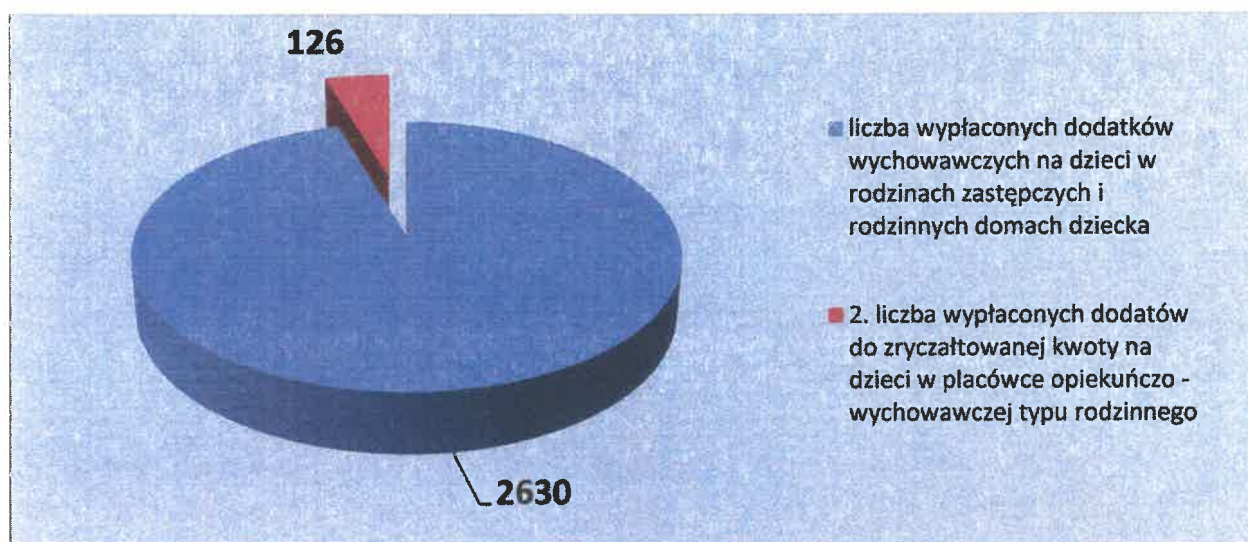
- dodatków wychowawczych na dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka,
- dodatków do zryczałtowanej kwoty środków finansowych na utrzymanie dziecka umieszczonego w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego,

funkcjonujących na terenie powiatu płockiego.

Od początku realizacji powyższego zadania, tj. od dnia 01 kwietnia 2016 roku do 30 listopada 2017 roku zostały złożone 182 wnioski, w tym: 172 wnioski o przyznanie dodatku wychowawczego i 10 wniosków o przyznanie dodatku do zryczałtowanej kwoty. Po przeprowadzeniu postępowań administracyjnych, organ wydał łącznie 182 decyzje przyznające dodatek wychowawczy i dodatek do zryczałtowanej kwoty na dzieci umieszczone w pieczy zastępczej na terenie powiatu płockiego.

Liczba dotychczas wypłaconych dodatków od 01.04.2016 r. do 30.11.2017r. wyniosła łącznie 2756, co w podziale na dodatek wychowawczy i dodatek do zryczałtowanej kwoty przedstawia się następująco:

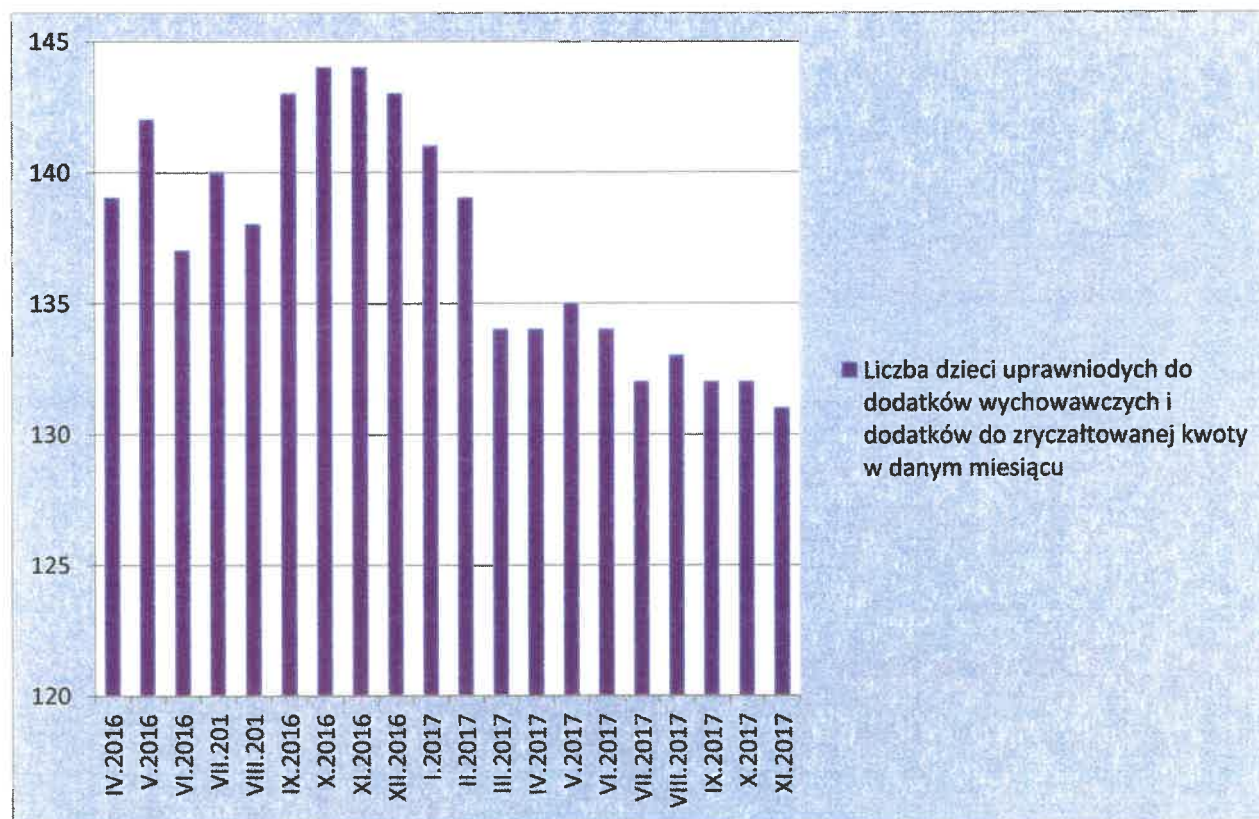
Wykres 6 Liczba wypłaconych dodatków wychowawczych i dodatków do zryczałtowanej kwoty za okres: od dnia 01.04.2016 r. do dnia 30.11.2017 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie sporządzonych sprawozdań.

Miesięczna liczba dzieci uprawnionych wynosiła od 131 do 144, co przedstawia poniższy wykres:

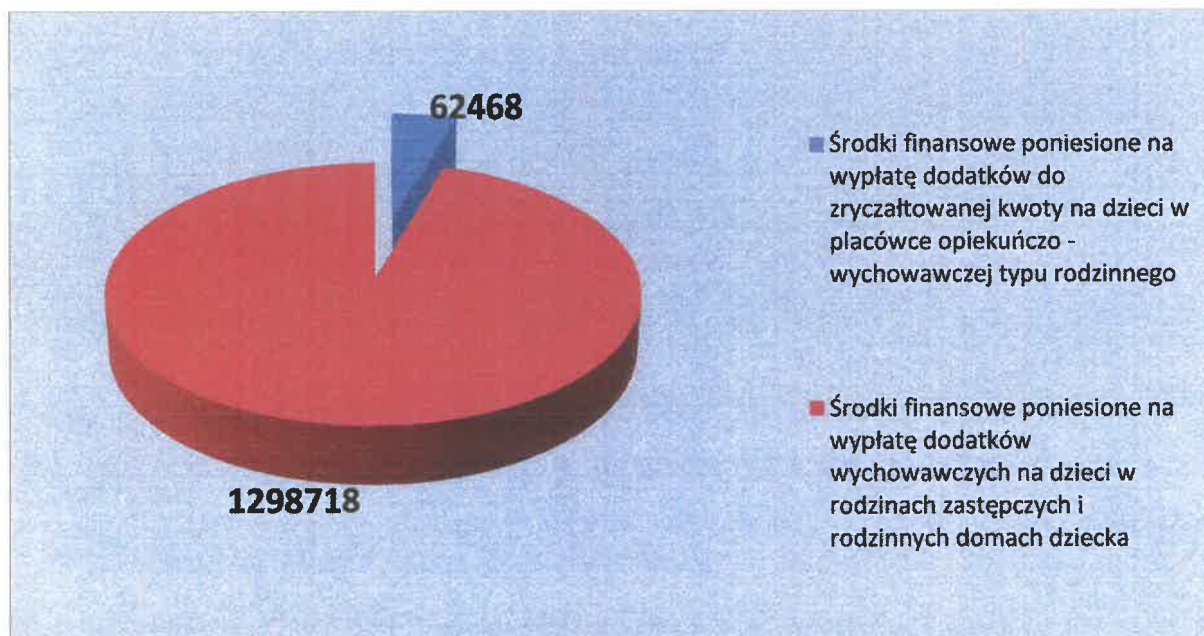
Wykres 7 Liczba dzieci uprawnionych do dodatków wychowawczych i dodatków do zryczałtowanej kwoty w podziale na poszczególne miesiące.

Źródło: opracowanie własne na podstawie sporządzonych sprawozdań.

Suma wypłaconych z budżetu państwa środków finansowych na realizację zadania wyniosła 1.361.186 zł, co w podziale na dodatki wychowawcze i dodatki do zryczałtowanej kwoty przedstawia się następująco:

Wykres 8 Podział środków finansowych poniesionych z budżetu państwa na realizację dodatków wychowawczych i dodatków do zryczałtowanej kwoty za okres: od dnia 01.04.2016 r. do dnia 30.11.2017 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie sporządzonych sprawozdań.

Poniżej przedstawione zostały wydatki jakie powiat ponosił w latach 2015 – 2017 na bieżącą pomoc dla rodzin zastępczych:

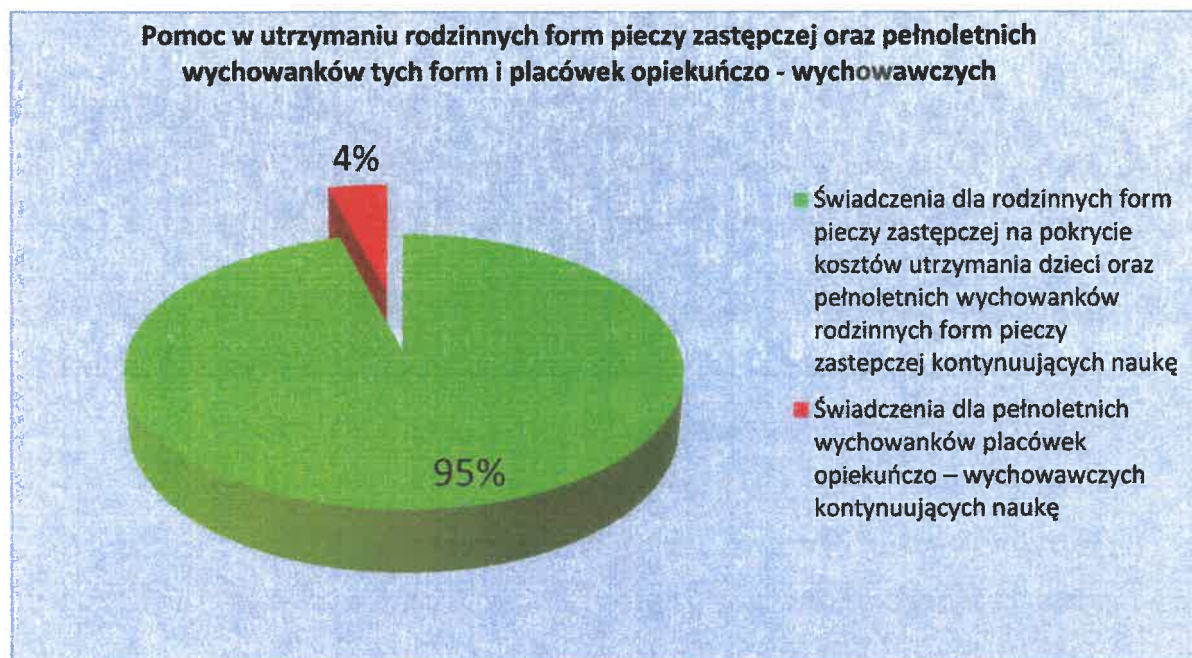
- koszt utrzymania dzieci oraz świadczenia dla pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych kontynuujących naukę.
- świadczenia dla pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych kontynuujących naukę.

Tabela 13 Zestawienie kosztów na bieżącą pomoc w utrzymaniu rodzinnych form pieczy zastępczej oraz pełnoletnich wychowanków tych form i placówek opiekuńczo - wychowawczych

Lata	Rodzaj poniesionych wydatków		Ogółem
	Świadczenia dla rodzinnych form pieczy zastępczej na pokrycie kosztów utrzymania dzieci , dodatków wychowawczych oraz świadczenia dla pełnoletnich wychowanków tych form kontynuujących naukę	Świadczenia dla pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych kontynuujących naukę	
2015	1.898.932,73 zł.	111.529,76 zł.	2.010.462,49 zł.
2016	2.410.528,86 zł.	88.010,89 zł.	2.498.539,75 zł.
31.10.2017	2.005.044,64 zł.	72.832,00 zł.	2.077.876,64 zł.
Razem	6.314.506,23 zł.	272.372,65 zł.	6.586878,88 zł.

Źródło: opracowanie własne PCPR w Płocku

Wykres 9 Pomoc finansowa dla rodzinnych form pieczy zastępczej, pełnoletnich wychowanków tych form oraz pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych udzielana w latach 2015 - 2017

Źródło: opracowanie własne PCPR w Płocku

III. USAMODZIELNIENIE WYCHOWANKÓW PIELCZY ZASTĘPCZEJ

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pielczy zastępczej określa zakres, formy i zasady usamodzielnienia wychowanków pielczy zastępczej (rodzinnej i instytucjonalnej) oddzielając tą grupę wychowanków od usamodzielniającej się młodzieży:

- opuszczające domy pomocy społecznej,
- domy dla matek z małoletnimi dziećmi,
- młodzieżowych ośrodków wychowawczych,
- młodzieżowych ośrodków socjoterapeutycznych,
- zakładów poprawczych
- schronisk dla nieletnich.

Proces usamodzielnienia tej grupy wychowanków przebiega na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej. Konsekwencją takich rozstrzygnięć jest zróżnicowanie zakresu i zasad przyznawanej pomocy.

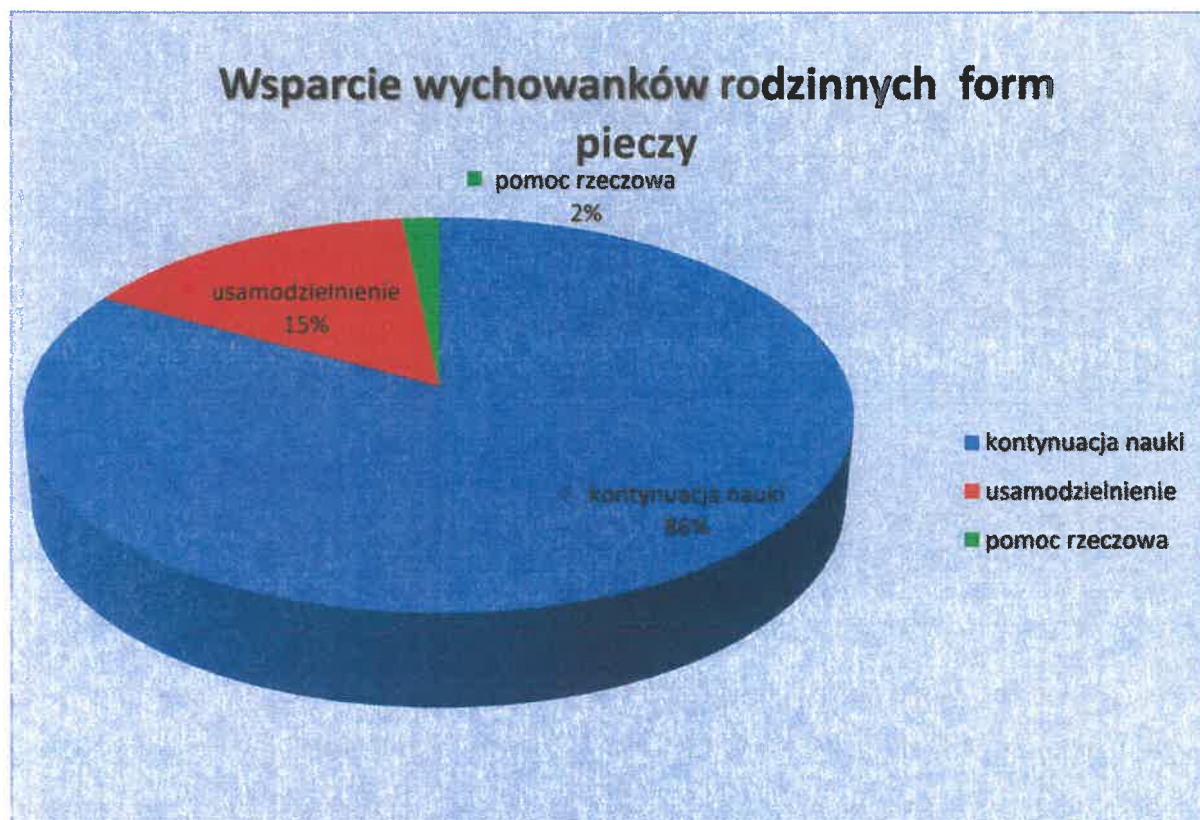
Tabela 14 Formy wsparcia dla usamodzielnianych wychowanków w latach 2015 -2017

Forma pomocy	Liczba wychowanków rodzin zastępczych objętych pomocą			Liczba wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych objętych pomocą		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017
kontynuowanie nauki	49	52	49	21	18	13
usamodzielnienie	7	8	9	7	6	4
rzeczowa na zagospodarowanie	0	1	1	0	0	1

Źródło: opracowanie własne PCPR w Płocku

Powyższa tabela przedstawia formy wsparcia dla usamodzielnianych wychowanków. Można stwierdzić, że znaczna część wychowanków po osiągnięciu pełnoletności i opuszczeniu zastępczych form opieki korzysta z możliwości otrzymania pomocy z tytułu kontynuowania nauki.

Wykres 10 Wsparcie wychowanków rodzinnych form pieczy zastępczej stan na 31.12.2017r.

Źródło: opracowanie własne PCPR w Płocku

Wykres 11 Wsparcie wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych stan na 31.12.2017r.

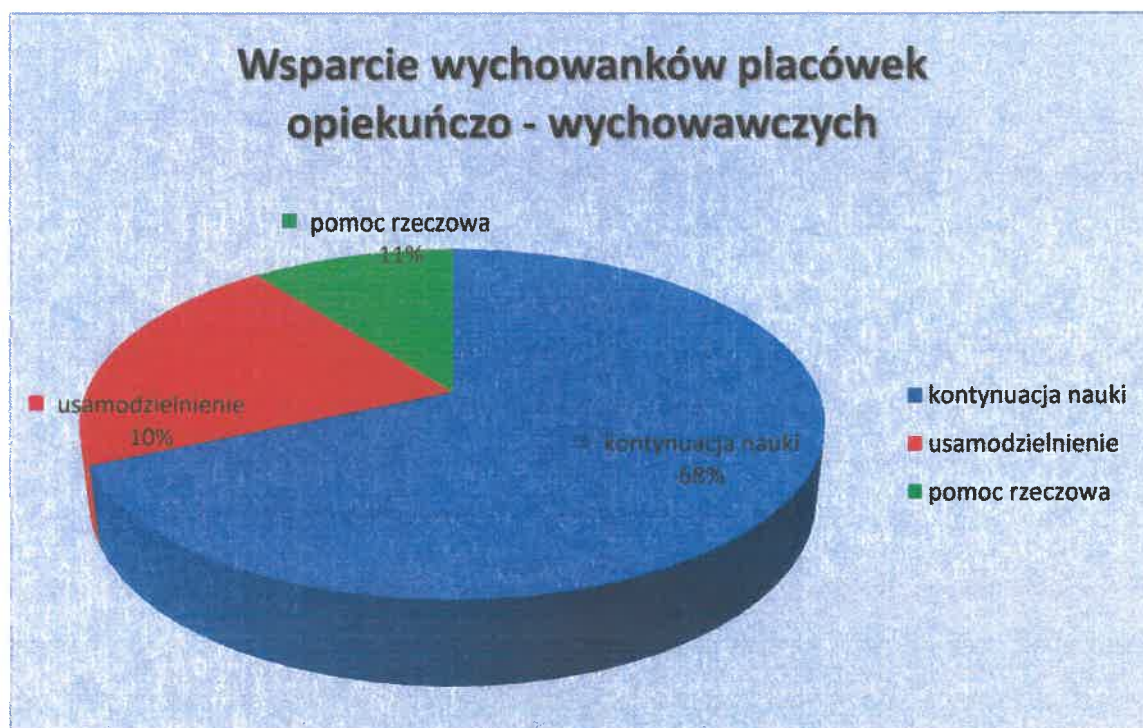

Tabela 15 Typy szkół, w których kontynuowali naukę pełnoletni wychowankowie z zastępczych form opieki w latach 2015 - 2017

Poziom kształcenia	Liczba wychowanków					
	z rodzin zastępczych			z placówek opiekuńczo -wychowawczych		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Wyższe	16	15	15	0	0	0
Policealne	14	16	15	7	6	4
Średnie	15	16	12	7	6	6
Zasadnicze	4	5	7	6	5	3
Gimnazjalne	0	0	0	1	1	0
Ogółem	49	52	49	21	18	13

Źródło: opracowanie własne PCPR w Płocku

Powyższe dane wskazują na utrzymujący się na tym samym poziomie osób kontynuujących proces kształcenia w szkołach wyższych i paturalnych. Generalnie jednak wychowankowie z rodzin zastępczych osiągnęli wyższy poziom kształcenia, aniżeli z placówek opiekuńczo- wychowawczych. Ilość młodzieży podnoszących swoje kwalifikacje lub zdobywającej zawód również utrzymuje się na tym samym poziomie, ma to związek ze świadomością młodzieży, że wykształcenie i fachowość są niezbędne do zdobycia pracy.

Jednym z największych problemów osób usamodzielnianych, opuszczających pieczę zastępczą jest trudność w pozyskaniu mieszkania i tym samym stworzenia sobie odpowiednich warunków mieszkaniowych.

Ponadto osoby te cechuje często bierność, niechęć do zmian w swoim życiu, niejednokrotnie zbyt niska motywacja do zdobywania wykształcenia. Okoliczności te utrudniają realizację programów usamodzielnienia, dlatego celowe jest podejmowanie działań wspierających proces usamodzielnienia, aby mógł on przebiegać w szerszym zakresie i w bardziej efektywny sposób umożliwiając wychowankom rozpoczęcie samodzielnego życia.

Nowy okres programowania będzie stanowił wyzwanie dla jednostek pomocy społecznej w tym PCPR – Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej w kwestii stworzenia usamodzielniającym się wychowankom przebywającym w pieczy zastępczej warunków niezbędnych do skutecznego usamodzielnienia.

Dużo uwagi należy również skierować na opiekunów usamodzielnienia wychowanków, jako ważnych asystentów w procesie usamodzielnienia.

Konkretne działania zawarte zostaną w programie usamodzielnienia wychowanków do których należą:

- podnoszenie kompetencji wychowanków i opiekunów w zakresie praw i obowiązków związanych z samym procesem usamodzielnienia,
- budowanie indywidualnych programów usamodzielnienia tak, aby dawały rękojmię samodzielnego życia poza systemem pomocy społecznej,
- tworzenie zintegrowanego i interdyscyplinarnego systemu szkoleń dla wychowanków pozwalającego na podniesienie ich umiejętności interpersonalnych oraz kompetencji społecznych i zawodowych.

IV. CHARAKTERYSTYKA INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE PŁOCKIM (2015 -2017)

Intencją ustawodawcy w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej jest praca z rodziną biologiczną i doprowadzenie do zmniejszenia liczby dzieci opuszczających dom rodzinny. Natomiast dzieci, które jednak zmuszone będą opuścić swoją rodzinę powinny zostać objęte opieką ze strony przede wszystkim rodzinnych form pieczy zastępczej.

W sytuacjach, gdy skrzywdzone dzieci nie znajdą opieki w formie rodzinnej pieczy zastępczej ustawodawca wskazuje drugą formę opieki i wychowania- instytucjonalną pieczę zastępczą.

Na terenie Powiatu Płockiego do 2017 roku funkcjonowała jedynie jedna Placówka Opiekuńczo- Wychowawcza typu rodzinnego Nr 1 w Nowym Bronowie oraz dwa Rodzinne Domy Dziecka. Dlatego też realizacja powyższych zadań była znacznie utrudniona, zmuszeni byliśmy umieszczać dzieci na terenie innych powiatów (w tym znacznie oddalonych).

Zgodnie z powyższym utworzenie nowej Placówki Opiekuńczo- Wychowawczej w Wyszogrodzie było konsekwencją realizacji zadania własnego powiatu, jakim jest zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie i częściowo pozbawionym opieki rodziców.

Głównym jednak powodem podjętych przez powiat działań mających na celu utworzenie nowej placówki opiekuńczo- wychowawczej było dobro małoletnich, którzy na mocy postanowień Sądów byli zabierani z domów rodzinnych.

Utworzenie placówki było spójne z kierunkami działań ustalonymi w Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2019 przyjętej Uchwałą Nr 296/XXVII/2013 Rady Powiatu w Płocku z dnia 18 grudnia 2013 roku.

W konsekwencji powyższych działań decyzją Wojewody Mazowieckiego znak WPS-IX.9423.1.11.2016.AW Nr 2212/2016 z dnia 10 października 2016r. na Wniosek Starosty Płockiego z dnia 8 sierpnia 2016r. Powiat Płocki otrzymał zgodę na prowadzenie placówki opiekuńczo- wychowawczej typu socjalizacyjnego pn. Placówka Opiekuńczo- Wychowawcza w Wyszogrodzie, ul. Niepodległości 5A, 09- 450 Wyszogród.

Poniższa tabela obrazuje liczbę dzieci umieszczonych w poszczególnych latach w placówkach opiekuńczo- wychowawczych.

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ na lata 2018 - 2020

Tabela 16 Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo wychowawczych na terenie innych powiatów oraz na terenie powiatu plockiego w latach 2015 - 2017

Nazwa placówki	2013	2014	2015	2016	2017	Stan na 30.11.2017
Powiatowy Zespół Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Gostyninie	14	14	13	9	4	1
Rodzinny Dom Dziecka w Radziejowie	1	0	0	0	0	0
Ośrodek Opiekuńczo – Wychowawczy w Płocku	3	1	0	0	0	0
Dom Dziecka w Dubience	1	1	0	0	0	0
Dom Dziecka w Wolicy	2	0	0	0	0	0
Dom Dla Dzieci i Młodzieży w Kosewie	1	0	0	0	0	0
Dom Dziecka w Falbogach	3	6	3	3	2	1
Powiatowy Dom Dzieci w Szczutowie	2	2	2	2	2	2
Pogotowie Opiekuńcze w Gdańsku	1	0	0	0	0	0
Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza „Orle Gniazdo” w Marwicy	3	0	0	0	0	0
Pogotowie Opiekuńcze Nr 2 w Warszawie	1	0	0	0	0	0
Dom Dziecka Julin w Kaliskach	0	0	0	2	2	2
Dom Dziecka Hanka w Dębicy	0	0	2	2	2	1
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Mysłowicach Nr 4	0	0	0	0	2	0
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza typu rodzinnego Nr 1 w Nowym Bronowie	9	7	8	10	7	6
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Wyszogrodzie	0	0	0	0	12	12
Razem	41	31	28	28	33	25

Powyższe zestawienie obrazuje, iż dzieci z powiatu plockiego (obecnie 7 dzieci) przebywają w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie 5 powiatów, pozostałe 18 dzieci umieszczonych jest na terenie powiatu plockiego.

V. ANALIZA SWOT - MOCNE I SŁABE STRONY SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE PŁOCKIM

Bardzo użyteczną metodą przy określaniu priorytetów działań jest coraz powszechniej stosowana analiza SWOT. Analiza SWOT na poziomie ogólnym jest procedurą analityczną pozwalającą na gromadzenie i porządkowanie danych oraz przejrzystą ich prezentację. Jej założeniem jest ustalenie potencjału powiatu w oparciu o mocne i słabe strony, a także zidentyfikowanie czynników zewnętrznych mogących mieć korzystny lub niekorzystny wpływ na podejmowane działania. Ostateczne wybory dokonane w oparciu o przeprowadzoną diagnozę pozwolą na wykorzystanie mocnych stron i szans w celu eliminowania słabych stron i eliminowania zagrożeń. Szeroki zakres odnoszący się do sił, słabości oraz szans i zagrożeń rozwoju systemu wspierania rodziny przez instytucje i ich otoczenie w powiecie płockim obrazuje poniższa tabela analizy SWOT.

Tabela 16 Analiza SWOT

ANALIZA SWOT	
S - (Strengths) MOCNE STRONY	W - (Weaknesses) SŁABE STRONY
– wsparcie dla rodzin w sytuacji kryzysowej przez specjalistów poradnictwa specjalistycznego w PCPR, – funkcjonowanie 5 zawodowych, niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych, – funkcjonowanie 2 rodzinnych domów dziecka, – funkcjonowanie placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego, – funkcjonowanie placówki opiekuńczo – wychowawczej typu socjalizacyjnego, – prowadzenie szkoleń dokształcających rodziny zastępcze, – wykwalifikowana i doświadczona kadra PCPR, – dostęp do pomocy specjalistycznej dla rodzin zastępczych, – zaplecze do prowadzenia szkoleń, – ogólnokrajowy trend promowania idei rodzicielstwa zastępczego, – system szkoleń dla kandydatów na rodziców zastępczych, – współpraca jednostek pomocy społecznej, – docenienie wartości i znaczenia idei rodzicielstwa zastępczego przez władze lokalne,	– ubożenie społeczeństwa lokalnego, pogłębiający się proces patologii, – słaba efektywność pracy z rodziną biologiczną, – brak specjalistów i pracowników do pracy z rodziną (asystenci rodzin), – zwiększająca się liczba dzieci narażonych na umieszczenie w pieczy zastępczej, – bardzo mała liczba placówek wsparcia dziennego, – brak osób zainteresowanych tworzeniem nowych rodzin zastępczych, – niechęć osób do korzystania z poradnictwa specjalistycznego, – niechęć do korzystania z grup wsparcia, – brak świadomości społeczeństwa o potrzebach w zakresie opieki nad rodziną i dzieckiem, – mała ilość organizacji pozarządowych działających w zakresie pomocy dziecku i rodzinie, – brak wolontariuszy, – brak propozycji zatrudnienia dla usamodzielniających się wychowanków.

– zatrudnienie 5 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, – system prawny.	
O - (Opportunities) SZANSE	T – (Threats) ZAGROŻENIA
– możliwość pozyskania kandydatów na rodziny zastępcze, – prowadzenie akcji promocyjnej na rzecz rodzicielstwa zastępczego, – utworzenie większej liczby rodzin zawodowych, – zmiana mentalności rodzin, – dostęp do funduszy Unii Europejskiej, – usprawnienie przepływu informacji w zakresie potrzeb społeczności lokalnej, – pozyskiwanie środków finansowych na rzecz rozwoju rodzicielstwa zastępczego, – zatrudnienie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, – utworzenie placówki opiekuńczo – wychowawczej.	– brak chętnych rodzin do sprawowania funkcji rodziny zastępczej, – niewystarczające środki finansowe na rozwój pieczy zastępczej, – wypalenie rodzin zastępczych, – ubożenie i zwiększający się problem patologii w społeczeństwie, – motywacja ekonomiczna w podejmowaniu roli rodziny zastępczej, – brak dostępu do lokali mieszkaniowych dla pełnoletnich wychowanków, – brak koordynacji działań pomiędzy instytucjami, – problemy z umieszczeniem starszych dzieci i młodzieży zdemoralizowanej.

Źródło: opracowanie własne PCPR w Płocku

Przeprowadzona analiza pozwoliła na opracowanie właściwych celów i przygotowanie konkretnych działań w programie rozwoju pieczy w powiecie płockim.

VI. CELE I ZADANIA PROGRAMU NA LATA 2018 -2020

Celem głównym programu jest wspieranie rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Płockim.

Celami operacyjnymi są:

1. Zmniejszenie zjawiska umieszczania dzieci w pieczy zastępczej.
2. Promowanie idei rodzinnych form pieczy zastępczej i nabór kandydatów na rodziców zastępczych.
3. Rozwój i doskonalenie systemu opieki nad dzieckiem w rodzinnej pieczy zastępczej.
4. Realizację założeń ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
5. Umożliwienie powrotu dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.

CELE PROGRAMU

Cele operacyjne	Realizacja celów	Realizator/ Współrealizator/ Partner Termin realizacji	Finansowanie
Cel główny	Wspieranie rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Płockim		
Cel operacyjny 1 Zmniejszenie zjawiska umieszczania dzieci w pieczy zastępczej	1. Profilaktyka poprzez poradnictwo rodzinne, prowadzenie oddziaływań profilaktycznych w gminach. 2. Wspieranie rodziców w wypełnianiu przez nich funkcji opiekuńczo – wychowawczej poprzez porady psychologiczne, prawne, socjalne, terapeutyczne, pedagogiczne. WSKAŹNIKI: — Liczba spotkań z przedstawicielami innych instytucji. — Liczba wypracowanych standardów współpracy międzyinstytucjonalnej. — Liczba udzielanych porad.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej, Sądy, placówki oświatowe 2018 - 2020	Środki własne powiatu, środki z budżetu państwa, środki unijne
Cel operacyjny 2 Promowanie idei rodzinnych form pieczy zastępczej i nabór kandydatów na rodziców zastępczych	1. Systematyczne informowanie o idei rodzinnych form pieczy zastępczej w celu pozyskiwania kandydatów na rodziny niezawodowe i zawodowe. 2. Prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej i niezawodowej. 3. Kwalifikowanie i opiniowanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. 4. Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. 5. Inicjatywy integracyjne.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej, Sądy, placówki oświatowe 2018 - 2020	Środki własne powiatu, środki z budżetu państwa, środki unijne

	WSKAŹNIKI: — Liczba podjętych inicjatyw. — Liczba osób pozyskanych w ramach naboru. — Liczba osób objętych kwalifikacją, liczba wydanych opinii. — Liczba osób przeszkolonych. — Liczba inicjatyw.		
Cel operacyjny 3 Rozwój i doskonalenie systemu opieki nad dziećmi w rodzinnej pieczy zastępczej	1. Tworzenie rodzinnych form pieczy zastępczej, a w szczególności zawodowych i niezawodowych rodzin zastępczych. 2. Wzmacnianie psychologiczno – pedagogiczne istniejących rodzin zastępczych poprzez organizowanie profesjonalnych szkoleń i warsztatów. 3. Wsparcie psychologiczne w szczególności w miejscu zamieszkania rodzin zastępczych zawodowych, niezawodowych, spokrewnionych oraz rodzinnych domów dziecka. 4. Prowadzenie grupy wsparcia dla rodziców zastępczych i asystentów rodzin prowadzonej przez psychologa w ramach której następuje: a) wzajemny kontakt rodzin z terenu całego powiatu, b) wymiana informacji, doświadczeń i porad, c) przeprowadzenie zajęć i poradnictwa podnoszącego kwalifikacje wychowawcze oraz mającego na celu zachowanie i wzmocnienie kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego d) indywidualne konsultacje i porady.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej, Powiat, pedagogicy szkolni, wychowawcy, psycholog, pedagog, radca prawny, terapeuci <u>2018 - 2020</u>	Środki własne powiatu, środki z budżetu państwa, środki unijne

	5. Zorganizowanie systemu wsparcia w ramach rodzin pomocowych. 6. Poradnictwo prawne w szczególności w zakresie prawa rodzinnego. 7. Poradnictwo psychologiczne. 8. Terapia dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. 9. Tworzenie struktur wspierających rodziny zastępczej (w tym koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej). 10. Finansowanie wynagrodzeń, dodatków i świadczeń, dofinansowań i pozostałych o których mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z uwzględnieniem możliwości finansowych powiatu.		
	WSKAŹNIKI: — Liczba utworzonych rodzin zawodowych i niezawodowych. — Liczba szkoleń i warsztatów. — Liczba zorganizowanych grup wsparcia i liczba osób biorących w nich udział. — Liczba zajęć podnoszących kwalifikacje wychowawcze, wzmacniających kompetencje oraz przeciwdziałających wypaleniu zawodowemu rodzin zastępczych. — Liczba udzielonych porad i konsultacji w tym liczba konsultacji w miejscu zamieszkania. — Liczba rodzin pomocowych, liczba umieszczeń w rodzinach pomocowych. — Liczba rodzin , które zgłosiły się o udzielenie porad prawnych i pedagogicznych. — Liczba rodzin i dzieci objętych terapią.		

	— Liczba zatrudnionych koordynatorów w tym ponad wymiar wynikający z ustawy. — Liczba innych pracowników wykonujących zadania koordynatora. — Liczba i kwota wypłaconych świadczeń.		
Cel operacyjny 4 Realizacja założeń ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	1. Udzielanie świadczeń obligatoryjnych i fakultatywnych. 2. Wsparcie koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. 3. Zapewnianie pomocy i wsparcia w ramach grup wsparcia oraz poradnictwa specjalistycznego dla rodzin. 4. Prowadzenie diagnozy psychologicznej dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka. 5. Wspieranie rodzin zastępczych w formie wolontariatu. Zatrudnienie osób do pomocy przy opiece na wniosek rodzin zawodowych.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej, placówki oświatowe 2018 - 2020	Środki własne powiatu, środki z budżetu państwa, środki unijne
	WSKAŹNIKI: — Liczba udzielanych świadczeń finansowych o charakterze obowiązkowym i fakultatywnym. — Liczba rodzin objętych koordynacją. — Liczba szkoleń i liczba uczestników tych szkoleń. — Liczba diagnoz psychologicznych. — Liczba osób objętych wolontariatem. — Liczba osób zatrudnionych.		
Cel operacyjny 5 Umożliwienie powrotu dziecka umieszczanego w pieczy zastępczej do rodziny biologicznej	1. Wypracowanie skutecznego modelu współpracy pomiędzy jednostkami organizacyjnymi wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. 2. Wypracowanie skutecznego modelu współpracy z asystentami rodziny (pracownikami socjalnymi) w celu opracowania planu pomocy dziecku i powrotu dziecka do rodziny.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej, Pracownicy socjalni, Wychowawcy w placówkach 2018 - 2020	Środki własne powiatu, środki z budżetu państwa, środki unijne

	3. Organizowanie indywidualnych spotkań koordynatorów i asystentów (pracowników socjalnych) w celu opracowania wspólnych działań w indywidualnych przypadkach. 4. Organizowanie indywidualnych spotkań wychowawców i asystentów (pracowników socjalnych) w celu opracowania wspólnych działań w indywidualnych przypadkach. 5. Zapraszanie na posiedzenia zespołu w sprawie oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej asystenta rodziny lub/i pracownika socjalnego oraz rodziców biologicznych dzieci. 7. Organizowanie spotkań z rodzicami dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej w celu nawiązania bliższych relacji: dziecko – rodzina – wychowawca. 8. Opracowanie przez asystenta rodziny we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w rodzinnej pieczy zastępczej.		
	WSKAŹNIKI: — Liczba opracowanych i realizowanych planów pomocy dziecku. — Liczba opracowanych planów pracy z rodziną biologiczną.		

VII. LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH ZAWODOWYCH

Zgodnie z art. 180 ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wskazującym na konieczność określenia limitu tworzenia rodzin zastępczych zawodowych zakłada się, że w każdym kolejnym roku należy utworzyć 1 rodzinę zastępczą zawodową.

Tabela 17 Limit rodzin zastępczych w latach 2018 - 2020

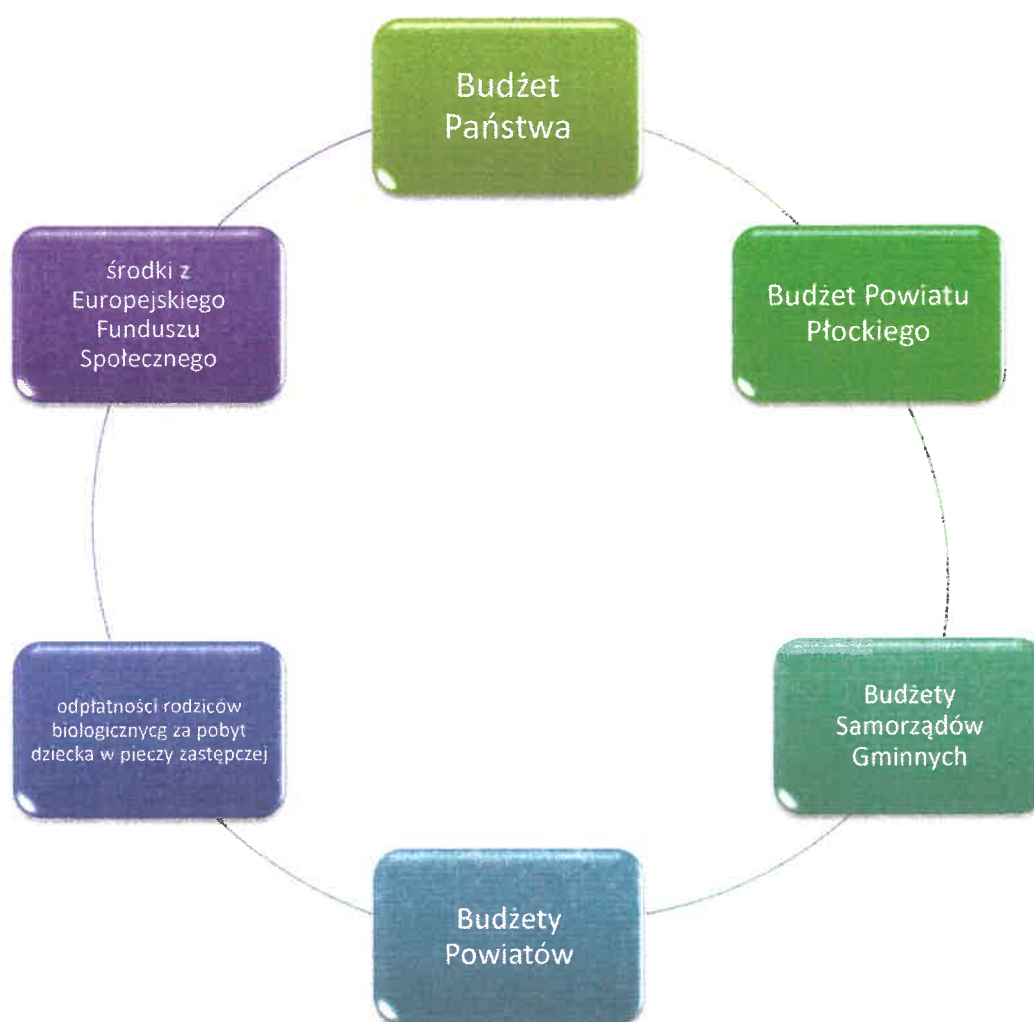
Limit rodzin zastępczych zawodowych 2018	Limit rodzin zastępczych zawodowych 2019	Limit rodzin zastępczych zawodowych 2020
1	1	1

Źródło: opracowanie własne PCPR w Płocku

Limit nie uwzględnia rodzinnych domów dziecka. Obecnie funkcjonują 2 rodzinne domy dziecka. Ustalenie limitu rodzin zastępczych zawodowych dokonano w oparciu o rozeznane potrzeby i dotychczasowe doświadczenie w odniesieniu do liczby dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

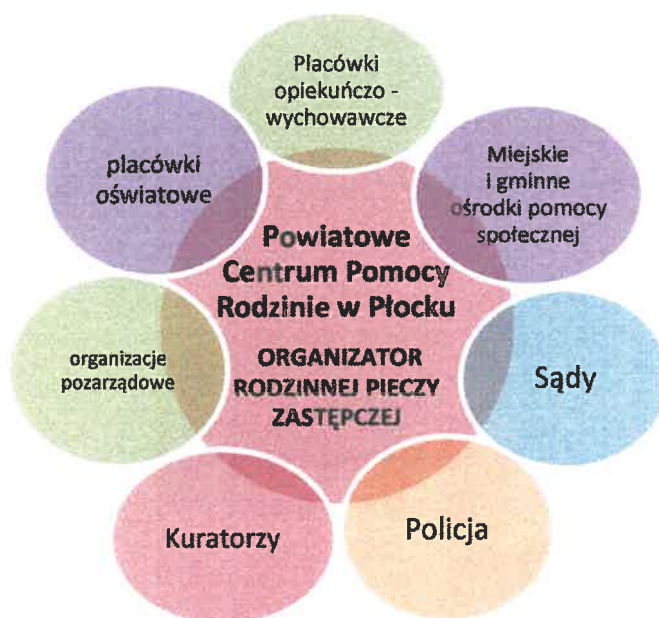
VIII. FINANSOWANIE PROGRAMU

Zadania realizowane w ramach programu finansowane będą w szczególności z następujących źródeł: budżetu Państwa, budżetu Powiatu Płockiego, budżetu Samorządów Gminnych (art. 191 ust. 9 i 10 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (*Dz. U. z 2017r., poz. 697 z późn. zm.*), budżetów innych Powiatów (art. 191 ust.5 ustawy w/w ustawy - z tytułu zawartych porozumień), odpłatności rodziców biologicznych za pobyt dziecka w pieczy zastępczej, Środków z Europejskiego Funduszu Społecznego.

IX. REALIZATORZY I BENEFICJENCI PROGRAMU

Głównym realizatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku - Organizator Rodzinnej Pielczy Zastępczej będący jednocześnie koordynatorem Powiatowego Programu Rozwoju Pielczy Zastępczej.

Program skierowany jest bezpośrednio do osób i rodzin wspierających dzieci umieszczone w pielczy zastępczej.

X. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Program będzie poddawany procesowi monitoringu, którego istotą będzie badanie i analizowanie jego realizacji.

Monitoring programu odbywać się będzie poprzez następujące działania:

ocena nowych wyzwań i zagrożeń

uaktualnienie programu w odpowiedzi na potrzeby społeczne

coroczna sprawozdawczość

ocena realizacji założonych celów

Ewaluacja – stopień realizacji celów w oparciu o wyznaczone wskaźniki.

Monitorowaniu podlegają wszystkie zadania zawarte w niniejszym programie.

XI. ANALIZA I WNIOŠKI

Od momentu wejŝcia w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej najwaŝniejszym zadaniem jakie stoi przed Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku jest realizacja zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Wymaga to stworzenia struktury organizacyjnej, dzięki której możliwa będzie realizacja ustawowych obowiązków nałożonych na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Od 2015r. systematycznie wzrasta liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej: w 2015r. umieszczono 28 dzieci, zaś w 2017r. umieszczono aż 31 dzieci. W związku z powyższym konieczne jest podejmowanie działań przez gminy na rzecz pracy z rodziną biologiczną zmierzających do utrzymania dziecka w rodzinie. Wzrost liczby umieszczonych dzieci w trybie interwencyjnym związane jest ze wzrostem liczby rodzin dysfunkcyjnych oraz koniecznością zabezpieczenia dzieci w sytuacjach odbioru w trybie z art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Stąd wynika pilna potrzeba utworzenia miejsc w zawodowych rodzinach zastępczych, jak również w placówkach opiekuńczo – wychowawczych. Ogromnym problemem powiatu jest konieczność natychmiastowego umieszczenia liczego rodzeństwa lub dziecka zdemoralizowanego, w 2015 roku w placówkach opiekuńczo- wychowawczych umieszczono 3 dzieci, natomiast w 2017 roku 15 dzieci.

Nowy okres programowania będzie stanowił wyzwanie dla jednostek pomocy społecznej gmin powiatu płockiego oraz Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w kwestii pozyskania nowych miejsc w rodzinach oraz placówkach.

Budowanie pozytywnego wizerunku rodzicielstwa zastępczego, promowanie dobrych praktyk pozwoli na pozyskanie kandydatów do pełnienia roli rodziców zastępczych oraz umożliwi organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej, w sytuacji koniecznej, dobór właściwego środowiska zastępczego bez dodatkowego obciążania już istniejących środowisk zastępczych.

Konieczne jest również sukcesywne podnoszenie standardów pracy wszystkich podmiotów i współpracy między nimi w zakresie realizacji ustawy przy równoczesnym udzielaniu świadczeń finansowych o charakterze obligatoryjnym oraz fakultatywnym w ramach posiadanych środków z uwzględnieniem zmian legislacyjnych.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wskazuje na wielość podmiotów i instytucji jako realizatorów i partnerów. Interdyscyplinarne podejście do założeń ustawy stanowi o jakości oferowanego wsparcia. Ważnym elementem jest wymiana

doświadczeń i wypracowanie standardów współpracy, co jest jednym z elementów budowania systemu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej.

Następnym ważnym elementem jest udzielanie wsparcia specjalistycznego, w którym konieczne jest wykorzystywanie metod terapeutycznych, grupowych i indywidualnych specjalistyczne wsparcie dla rodzin zastępczych oraz kadry placówek. Konieczne jest również zwiększenie kompetencji osób prowadzących pieczę zastępczą, w tym podnoszenie wiedzy w zakresie opiekuńczo – wychowawczym zapobiegające wypaleniu zawodowemu.

Zakładamy, iż realizacja programu umożliwi w kilkuletniej perspektywie ograniczenie umieszczeń dzieci w zastępczych formach opieki.

Biorąc pod uwagę powyższe za niezbędne do realizacji w niniejszym Programie przyjmuje się następujące zadania:

1. Prowadzenie kampanii promocyjnych o rodzicielstwie zastępczym.
2. Wzrost liczby zawodowych rodzin zastępczych.
3. Podnoszenie kompetencji rodzin zastępczych i pracowników organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.
4. Rozwijanie współpracy między instytucjami pracującymi na rzecz dziecka i rodziny.

Spis tabel

TABELA 1 LICZBA DZIECI UMIESZCZONYCH W OPIECE ZASTĘPCZEJ W LATACH 2015 -2017	10
TABELA 2 LICZBA DZIECI Z POWIATU PŁOCKIEGO W RODZINNYCH FORMACH PIECZY ZASTĘPCZEJ NA TERENIE POWIATU PŁOCKIEGO W LATACH 2015-2017	10
TABELA 3 LICZBA DZIECI UMIESZCZONYCH W RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ Z POWIATU PŁOCKIEGO W LATACH 2015 - 2017	11
TABELA 4 WYKAZ RODZINNYCH FORM PIECZY ZASTĘPCZEJ I DZIECI PRZEBYWAJĄCYCH W TYCH FORMACH W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU PŁOCKIEGO	12
TABELA 5 SYTUACJA RODZINNA DZIECI UMIESZCZONYCH W RODZINNYCH FORMACH PIECZY ZASTĘPCZEJ W LATACH 2015-2017	14
TABELA 6 PRZYCZYNY UMIESZCZANIA DZIECI W RODZINACH ZASTĘPCZYCH STAN NA 30.06.2017R.	14
TABELA 7 RODZINNE FORMY PIECZY ZASTĘPCZEJ WG RODZAJU I STOPNIA POKREWIEŃSTWA STAN NA 30.06.2017R.	15
TABELA 8 RODZINNE FORMY PIECZY ZASTĘPCZEJ WG PRZEDZIAŁU WIEKOWEGO OPIEKUNÓW, STAN NA 30.06.2017R.	16
TABELA 9 AKTYWNOŚĆ ZAWODOWA RODZICÓW ZASTĘPCZYCH, STAN NA 30.06.2017R.	16
TABELA 10 LICZBA DZIECI Z ORZECZENIAMI O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI LUB STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI PRZEBYWAJĄCY W RODZINNYCH FORMACH PIECZY ZASTĘPCZEJ W LATACH 2015 - 2017.	17
TABELA 11 WIEK DZIECI UMIESZCZONYCH W RODZINNYCH FORMACH PIECZY ZASTĘPCZEJ W LATACH 2015 - 2017	17
TABELA 12 RODZINNE FORMY PIECZY ZASTĘPCZEJ WG LICZBY UMIESZCZONYCH DZIECI, STAN NA 30.06.2017R.	18
TABELA 13 ZESTAWIENIE KOSZTÓW NA BIEŻĄCĄ POMOC W UTRZYMANIU RODZINNYCH FORM PIECZY ZASTĘPCZEJ ORAZ PEŁNOLETNICH WYCHOWANKÓW TYCH FORM I PLACÓWEK OPIEKUŃCZO- WYCHOWAWCZYCH.	20
TABELA 14 FORMY WSPARCIA DLA USAMODZIELNIANYCH WYCHOWANKÓW W LATACH 2015 -2017	22
TABELA 15 TYPY SZKÓŁ, W KTÓRYCH KONTYNUOWALI NAUKĘ PEŁNOLETNI WYCHOWANKOWIE Z ZASTĘPCZYCH FORM OPIEKI W LATACH 2015 - 2017	24
TABELA 16 LICZBA DZIECI PRZEBYWAJĄCYCH W PLACÓWKACH OPIEKUŃCZO- WYCHOWAWCZYCH NA TERENIE INNYCH POWIATÓW ORAZ NA TERENIE POWIATU PŁOCKIEGO W LATACH 2015-2017	27
TABELA 17 ANALIZA SWOT	36
TABELA 18 LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH W LATACH 2015 - 2017	36

Spis wykresów

WYKRES 1 PODZIAŁ KOMPETENCJI W ŚWIELE USTAWY O WSPIERANIU RODZINY I SYSTEMIE PIECZY ZASTĘPCZEJ	8
WYKRES 2 DZIECI UMIESZCZONE W RODZINNYCH FORMACH PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE PŁOCKIM.	11
WYKRES 3 RODZINNE FORMY PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE PŁOCKIM.	11
WYKRES 4 WYKAZ RODZINNYCH FORM PIECZY ZASTĘPCZEJ W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU PŁOCKIEGO W LATACH 2015 -2017	13

WYKRES 5 WYKAZ DZIECI UMIESZCZONYCH W RODZINNYCH FORM PIECZY ZASTĘPCZEJ W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU PŁOCKIEGO W LATACH 2015 -2017	13
WYKRES 6 LICZBA WYPŁACONYCH DODATKÓW WYCHOWAWCZYCH I DODATKÓW DO ZRYCZAŁTOWANEJ KWOTY ZA OKRES: OD DNIA 01.04.2016R DO DNIA 30.11.2017R	13
WYKRES 7 LICZBA DZIECI UPRAWNIONYCH DO DODATKÓW WYCHOWAWCZYCH I DODATKÓW DO ZRYCZAŁTOWANEJ KWOTY W PODZIALE NA POSZCZEGÓLNE MIESIĄCE.....	13
WYKRES 8 PODZIAŁ ŚRODKÓW FINANSOWYCH PONIESIONYCH Z BUDŻETU PAŃSTWA NA REALIZACJĘ DODATKÓW WYCHOWAWCZYCH I DODATKÓW DO ZRYCZAŁTOWANEJ KWOTY ZA OKRES: OD DNIA 01.04.2016R.-30.11.2017R.	20
WYKRES 9 POMOC FINANSOWA DLA RODZINNYCH FORM PIECZY ZASTĘPCZEJ, PEŁNOLETNICH WYCHOWANKÓW TYCHFORM ORAZ PEŁNOLETNICH WYCHOWANKÓW PLACÓWEK OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZYCH UDZIELANA W LATACH 2015 - 2017.....	21
WYKRES 10 WSPARCIE WYCHOWANKÓW RODZINNYCH FORM PIECZY ZASTĘPCZEJ STAN NA 31.12.2017R..	23
WYKRES 11 WSPARCIE WYCHOWANKÓW PLACÓWEK OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZYCH STAN NA 31.12.2017R	23